

[Udenrigsministeren.]

søge at få fastslået, at de almindelige folkeretlige principper for forholdet mellem staterne, herunder ikke-indblanding i andre staters indre anliggender, må have almindelig gyldighed, dvs. mellem alle lande i Europa. En forøgelse af de menneskelige kontakter mellem øst og vest og i det hele taget respekten for menneskerettighederne er en anden fremtrædende vestlig målsætning.

For at undgå, at konferencen kun munder ud i generelle erklæringer, hvis værdi der må sættes et stort spørgsmålstegn ved, og for på den anden side at sikre, at den gennem konkrete resultater på en række områder kan betyde et reelt bidrag til afspændingen, må møderne som sagt være velforberedt. Og det vil igen sige, at samtalerne i Helsingfors — uden at antage karakter af en forkonference — må være dybtgående og sikre, dels at der på selve konferencen kan finde en tilbundsgående forhandling sted af alle konstruktive forslag uden hensyn til, hvor de kommer fra, dels at skabe en sådan grad af enighed, at der, inden konferencen indledes, er en rimelig udsigt til, at den kan føre til tilfredsstillende resultater.

Hvorledes kan man så bedst nå de mål?

For så vidt angår det første punkt — at sikre en positiv drøftelse af alle konstruktive forslag — vil det efter vestlig opfattelse være hensigtsmæssigt, at konferencen afvikles i 3 stadier, i 3 faser: først et udenrigsministermøde, derefter forhandlinger i udvalg, hvis resultater så vil kunne forelægges et nyt ministermøde — jeg siger med vilje ikke nyt udenrigsministermøde, tiden må vise, om det skal være udenrigs- eller statsministermøde.

Allerede i dag kan vi konstatere, at der er udbredt enighed om at afvikle konferencen på denne måde.

Det andet hovedsigte med Helsingfors-samtalerne — at nå til en sådan grad af enighed, at der er en rimelig udsigt til, at selve konferencen fører til tilfredsstillende og konkrete resultater — mener vi fra de vestlige landes side at kunne tilgodese dels ved, at der bliver udarbejdet en præcist udformet dagsorden, dels ved, at denne dagsorden ledsages af nøje formulerede opgavebeskrivelser for de udvalg, der ventes nedsat af ministrene på konferencen. Ved formuleringen af disse opgavebeskrivelser

må man i et vist omfang berøre kernen i problemerne, det er klart. Det er netop, hvad østlandene ikke ønsker under de forbedrende drøftelser. De har derfor hidtil afvist at drøfte det nærmere indhold i udvalgsarbejdet under denne forberedende fase, og det er også på denne baggrund, at f. eks. Sovjetunionen regner med, at forbedelserne kan tilendebringes inden jul — et synspunkt, vi ikke deler.

De forskellige synspunkter på tilrettelæggelsen af det forberedende arbejde vil utvivlsomt give anledning til vanskelige og langvarige debatter under de møder i Helsingfors, der altså netop begynder i dag og mens vi drøfter spørgsmålet. De vestlige ønsker, som Danmark altså fuldt ud deler, om omhyggelige forberedelser udspringer ikke af et ønske om at vanskeliggøre eller forsinke selve konferencen, tværtimod, men af ønsket om at forhindre, at konferencen til sin tid enten bryder sammen eller også munder ud i intetsigende erklæringer, simpelt hen fordi den har været for dårligt forberedt.

Efter disse bemærkninger om sigtet med forberedelserne i Helsingfors vil jeg gerne vende mig til selve indholdet af konferencen.

Fra dansk side mener vi sammen med mange andre deltagerlande, at fire hovedemner bør tages op: 1) visse sikkerhedsspørgsmål, 2) samarbejde på de økonomiske, handelsmæssige, teknologiske og videnskabelige områder, 3) udvikling af de menneskelige kontakter, styrkelse af de kulturelle forbindelser og øget spredning af informationer over grænserne og 4) samarbejde om miljøspørgsmål.

Jeg skal kort kommentere disse emnegrupper med særlig understregning af de danske interesser.

Emnet sikkerhedsspørgsmål dækker både, hvad man kan kalde politisk sikkerhed, og i et vist omfang tillige militær sikkerhed.

Under emnet politisk sikkerhed tænker man sig vedtagelsen af en række principper for forholdet mellem stater, der stort set allerede findes i bl. a. FN's pagt og dermed allerede må siges at være gældende folkeret. Det, drøftelserne derfor især vil komme til at dreje sig om, er, hvordan man kan sikre disse princippers overholdelse i praksis.

Om den militære sikkerhed gælder, at vi